

УДК 39:639.2(092)

Трохимець В.І., Кириленко О.Ю.

Керівник Олешко О.А.

Білоцерківський національний аграрний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ВИЛОВУ ПРОМИСЛОВИХ ВИДІВ РИБ СТАЦІОНАРНИМИ ЗНАРЯДДЯМИ ЛОВУ НА ДНІПРОВСЬКИХ ВОДОСХОВИЩАХ

Встановлено переважний вплив на селективність ятерного лову біологічних особливостей поведінки і розподілу промислових риб в районі промислу. Знання поведінки риби і району промислу дозволяє рибалкам виставляти ятері на шляхах міграції риб бажаного виду і розміру і проводити селективний вилов цих риб.

Знання особливостей розподілу і поведінки риб в промисловому регіоні, відсутність в уловах риб непромислових розмірів і навіть промислових мінімальних розмірів, відсутність їх у мілководному покритті під час експериментів по селективності дозволяє стверджувати, що мілководна пригирлова зона р. Рось для промислових риб фактично є зоною транзиту. Через цю зону промислові риби, які досягли статевої зрілості, перший раз проходять, здійснюючи міграції з глибших ділянок на нерест в р. Рось, а потім скочуються через неї знову в Кременчуцьке водосховище на нагул.

Ключові слова: рибальство, стаціонарні знаряддя лову, ятір, пастка, гирло р. Рось, Кременчуцьке водосховище, промисловий розмір, смітна риба.

В даний час стаціонарні знаряддя лову дають значний відсоток від загального вилову риби в промислових районах Дніпровських водосховищ, тому метою нашої роботи було дослідження умов роботи дрібних пасток, зокрема секретів і ятерів в гирлі р. Рось.

Відповідно до правил рибальства промисел риби ятерами ведуть в дозволених місцях лову крім часу заборони з кінця травня до початку вересня. Ті ланки користувачів, які вибрали свої квоти, з промислу знімаються. Правилами рибальства запропоновані допустимі величини прилову риб непромислових розмірів в уловах, розміри вічка в крилах, в бочці і матні ятера. Для обслуговування рибалок на промислі їм встановлюють брандвахти для проживання, транспортні судна для приймання уловів і доставки рибалок на промисел, а на місцях лову рибалки працюють з рибальських човнів. Крім цього інспектора рибоохорони стежать за тим, щоб регулярно проводилися перевірки знарядь лову, щоб уникнути загибелі риби в ятерах.

В цілому, якщо порівнювати денні та нічні улови по масі або кількості спійманої риби, то можна стверджувати досить впевнено, що риба заходить в ятері в основному в нічний час. Захід риби до пастки в денний час відбувається із зони В смугою по ширині, що дорівнює відстані між кілками, які утримують кінці нижніх крил зони С. Це відстань менша ніж аналогічна відстань в зоні А, що в якійсь мірі пояснює значне меншу кількість риби в денних уловах (рис. 1).

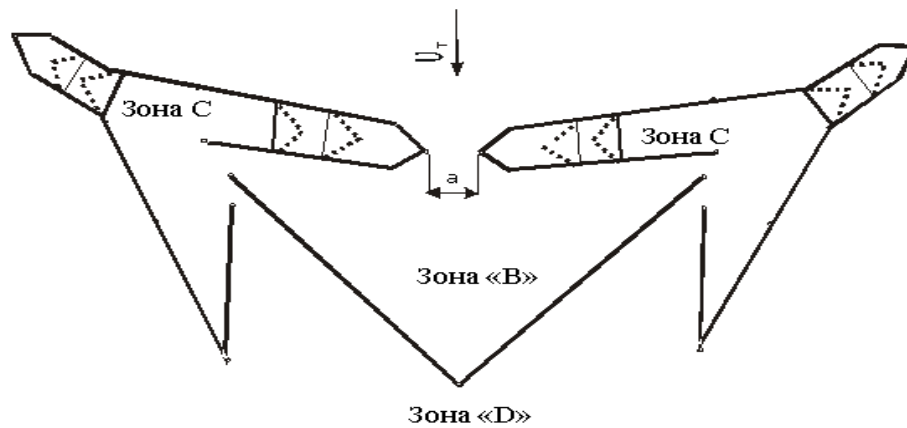

Рис. 1. Схема встановлення ятера.

При роботі з експериментальними ятерами з покриттям, результати експерименту показали, що за весь час між покриттями і сітковим полотном ятерів виявилось мізерно мала кількість сорної риби (в основному червоноперки). Отримана кількість риби не надало підстав для складання необхідних таблиць з даними про вихід промислової риби через сіткове полотно ятерів і, відповідно, для побудови кривих селективності. У той же час, отримані результати дозволяють стверджувати, що очікувана розмірна селективність, обумовлена селективними властивостями сіткового полотна, в даному експерименті при існуючій технології лову риби ятерами не була одержана. Це пояснює той факт, що на всіх графіках розмірного складу фактичних уловів ятерів мінімальний розмір риби в улові помітно перевищує мінімальний промисловий розмір риби, яких би могли утримати ці знаряддя лову.

В результаті досліджень роботи ятерів на промислі риби в гирлі річки Рось на Кременчуцькому водосховищі отримані графіки розподілу розмірного складу різних промислових риби в уловах. Розмірний склад риби в уловах ятерів підпорядковується залежностям логарифмічно нормального розподілу і в якості моделей розподілу можна використовувувати графіки логнормального розподілу розмірного складу уловів риби.

Дослідження селективності ятірного лову і селективних властивостей сіток ятерів дозволяє стверджувати, що при ятерному лові риби має місце добре виражена видова і розмірна селективність, яка обумовлена як селективними властивостями сіток ятерів, так і біологічними особливостями об'єктів лову.

Встановлено переважний вплив на селективність ятерного лову біологічних особливостей поведінки і розподілу промислових риби в районі промислу. Знання поведінки риби і району промислу дозволяє рибалкам виставляти ятері на шляхах міграції риби бажаного виду і розміру і проводити селективний вилов цих риби.

Знання особливостей розподілу і поведінки риби в промисловому регіоні, відсутність в уловах риби непромислових розмірів і навіть промислових мінімальних розмірів, відсутність їх у мілководному покритті під час експериментів по селективності дозволяє стверджувати, що мілководна пригирлова зона р. Рось для промислових риби фактично є зоною транзиту.

Через цю зону промислові риби, які досягли статевої зрілості, перший раз проходять, здійснюючи міграції з глибших ділянок на нерест в р. Рось, а потім скочуються через неї знову в Кременчуцьке водосховище на нагул.

Література

1. Margetts A.R. Comparative and experimental fishing as methods for studying fish behaviour in their natural experiments / A. R. Margetts //.-FAO Conf. Fish Behaviour Bergen – 1967 - Do R-O.